

עובדים ערבים בכוח העבודה הכללי ובשירות המדינה – תעסוקה, שכר וסבסוד למגורים

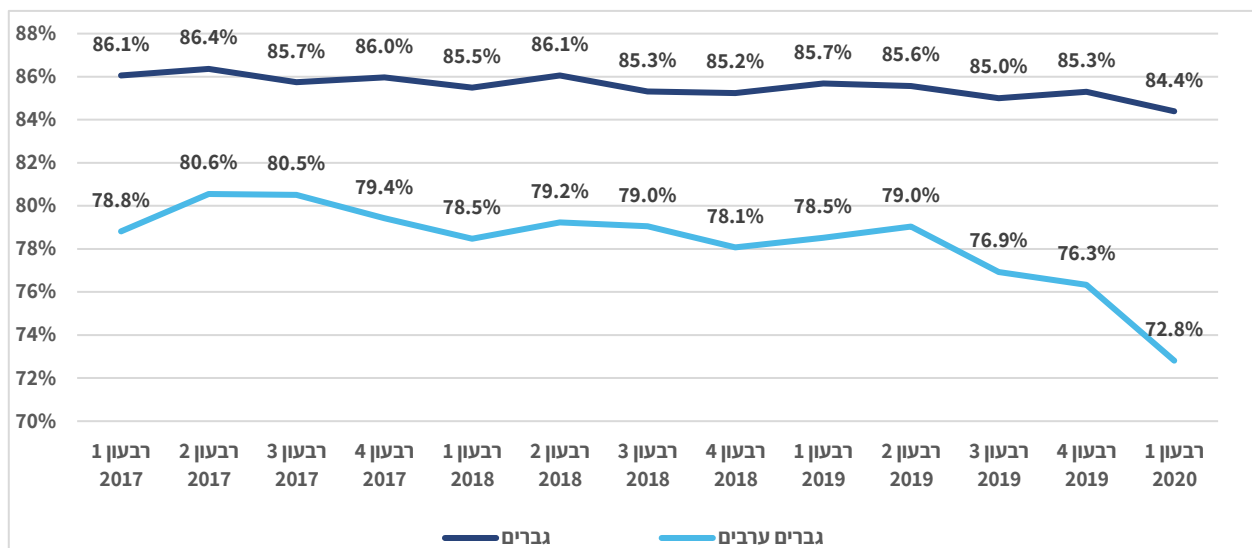
מסמך זה מוגש לבקשת הוועדה המיוחדת למיגור הפשיעה בחברה הערבית לקראת דיון ב-14 באוקטובר 2020 בנושא: "היעדר ייצוג הולם לבני החברה הערבית לרבות הדרוזית והצ'רקסית בשירות המדינה". במסמך מוצגים נתונים על שיעורי תעסוקה ושכר של עובדים ערבים בהשוואה לממוצע הארצי; משקל העובדים הערבים בשירות המדינה; תיאור החלטת ממשלה בדבר סבסוד מגורים לעובדים ערבים בשירות המדינה וחישוב עדכון הסבסוד לפי מדד המחירים לצרכן ומדד שכר דירה.

1. נתונים על תעסוקה ושכר במגזר הערבי

1.1 נתונים על שיעור השתתפות בכוח העבודה לפי מגזר

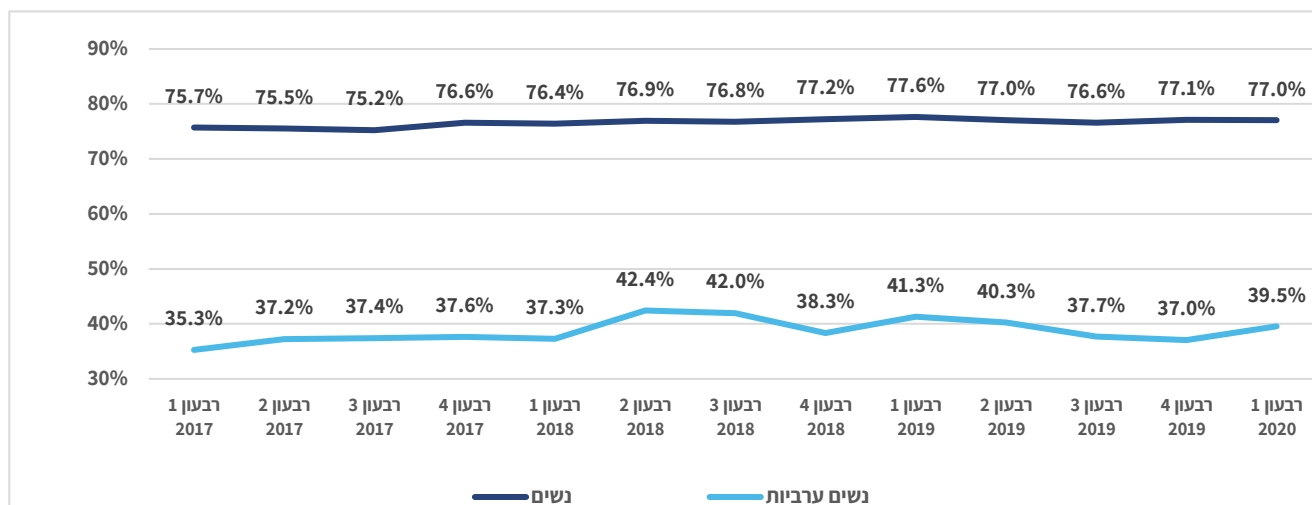
המגזר הערבי מאופיין בשיעורי תעסוקה ושכר נמוכים בהשוואה לממוצע הארצי. בתרשימים 1 ו-2 להלן מוצג שיעור ההשתתפות בכוח העבודה במגזר הערבי ובממוצע הארצי לפי מגזר ומגדר בשנים האחרונות.

תרשים 1 – שיעור המשתתפים בכוח העבודה של גברים לפי מגזר¹

¹ מרק פלדמן, הלמ"ס, יעדי תעסוקה ממשלתיים, רבעון ראשון 2020, דוא"ל, 30 באפריל 2020.

תרשים 2 – שיעור המשתתפים בכוח העבודה של נשים לפי מגזר²

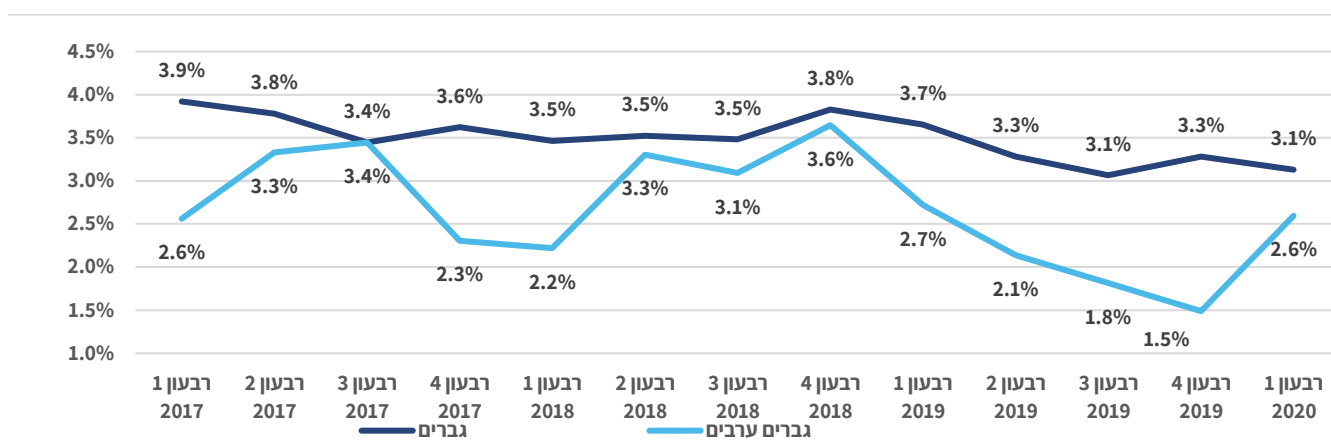
בתרשימים אפשר לראות את הדברים שלהלן:

- **שיעור ההשתתפות של גברים ערבים בכוח העבודה נמוך** בהשוואה לשיעור ההשתתפות של כלל הגברים, וברבעונים האחרונים הפערים אף התרחבו. ברבעון הראשון של 2020 החל משבר הקורונה אשר השפיע על הירידה בשיעורי ההשתתפות ועל התרחבות הפערים (בענפים שנפגעו יש ייצוג יתר של עובדים ערבים).³
- **שיעור ההשתתפות של נשים ערביות בכוח העבודה נמוך** מאוד בהשוואה לשיעור ההשתתפות של כלל הנשים, אם כי בשנים האחרונות חל צמצום מתון בפער.

1.2 נתונים על שיעור האבטלה לפי מגזר

בתרשימים 3 ו-4 להלן מוצג שיעור האבטלה (כלומר הבלתי מועסקים) במגזר הערבי ובממוצע הארצי לפי מגדר מהרבעון הראשון של 2017 עד הרבעון הראשון של 2020.

תרשים 3 – שיעור בלתי מועסקים של גברים לפי מגזר⁴

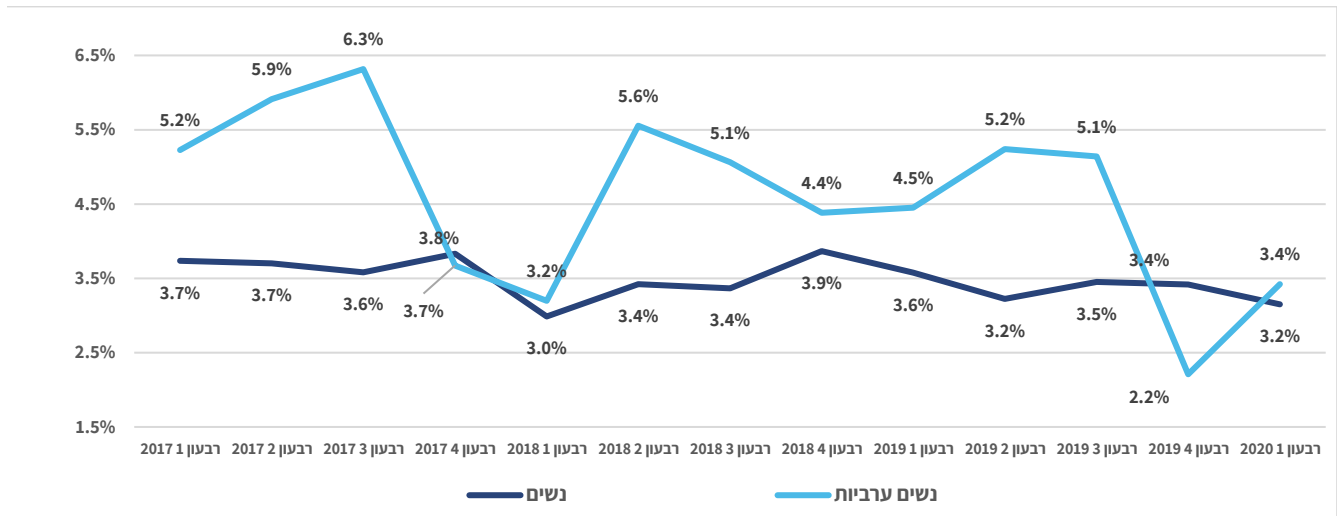

² שם.

³ להרחבה: נעם בוטוש, [השפעות משבר נגיף קורונה על התעסוקה והעסקים במגזר הערבי](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מאי 2020.

⁴ מרק פלדמן, הלמ"ס, יעדי תעסוקה ממשלתיים, רבעון ראשון 2020, דוא"ל, 30 באפריל 2020.

תרשים 4 – שיעור בלתי מועסקים של נשים לפי מגזר⁵

בתרשימים אפשר לראות את הדברים שלהלן:

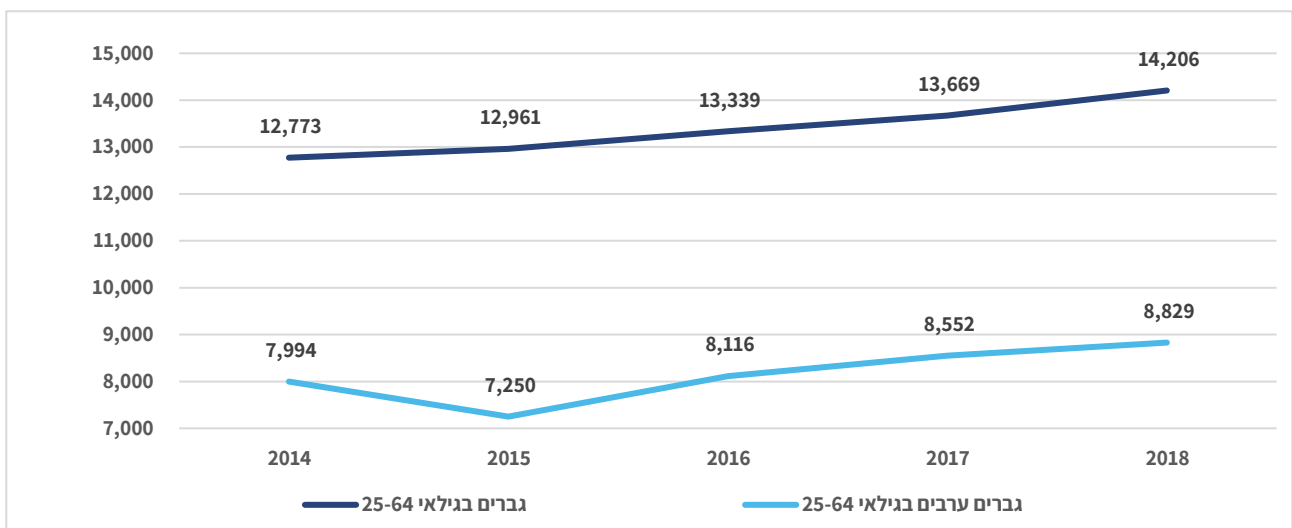
- במרבית התקופה שיעור האבטלה של גברים ערבים נמוך משיעור האבטלה של כלל הגברים.
- במרבית התקופה שיעור האבטלה של נשים ערביות גבוה משיעור האבטלה של כלל הנשים.

מסיכום הנתונים אפשר ללמוד כי שיעור ההשתתפות בכוח העבודה בקרב גברים ערבים נמוך בהשוואה לשיעור זה בקרב כלל הגברים. שיעור האבטלה של גברים ערבים נמוך בהשוואה לכלל הגברים. **שיעור ההשתתפות של נשים ערביות בכוח העבודה נמוך מאוד בהשוואה לשיעור זה בקרב כלל הנשים.**

1.3 נתונים על שכר לפי מגזר

בתרשימים 5 ו-6 מוצגים נתונים על הכנסה מעבודה בשנים 2014–2018 בממוצע ארצי ובמגזר הערבי לפי מגזר.

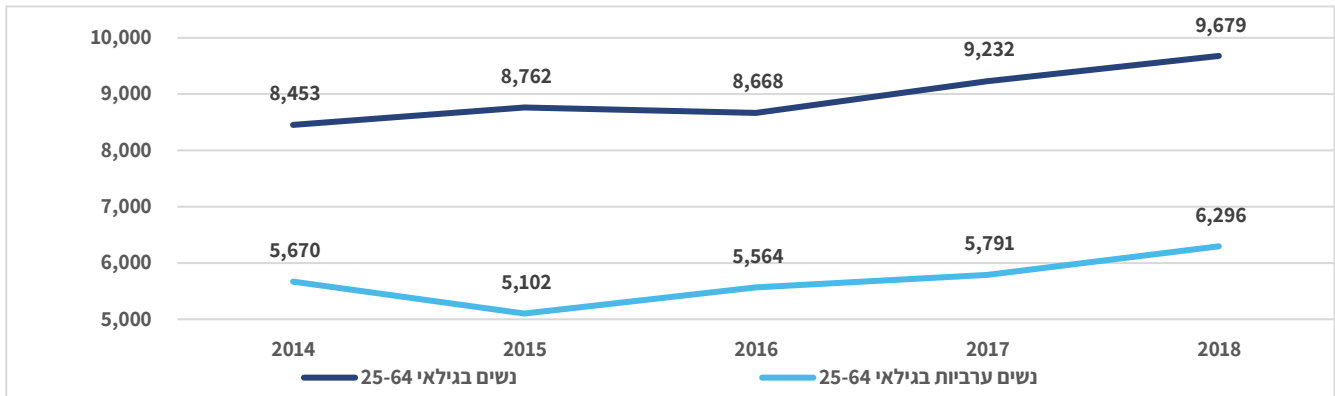
תרשים 5 – נתונים על שכר של גברים לפי מגזר (בש"ח לחודש)⁶

⁵ ש.מ.

⁶ מרק פלדמן, הלמ"ס, יעדי תעסוקה ממשלתיים, רבעון ראשון 2020, דוא"ל, 30 באפריל 2020.

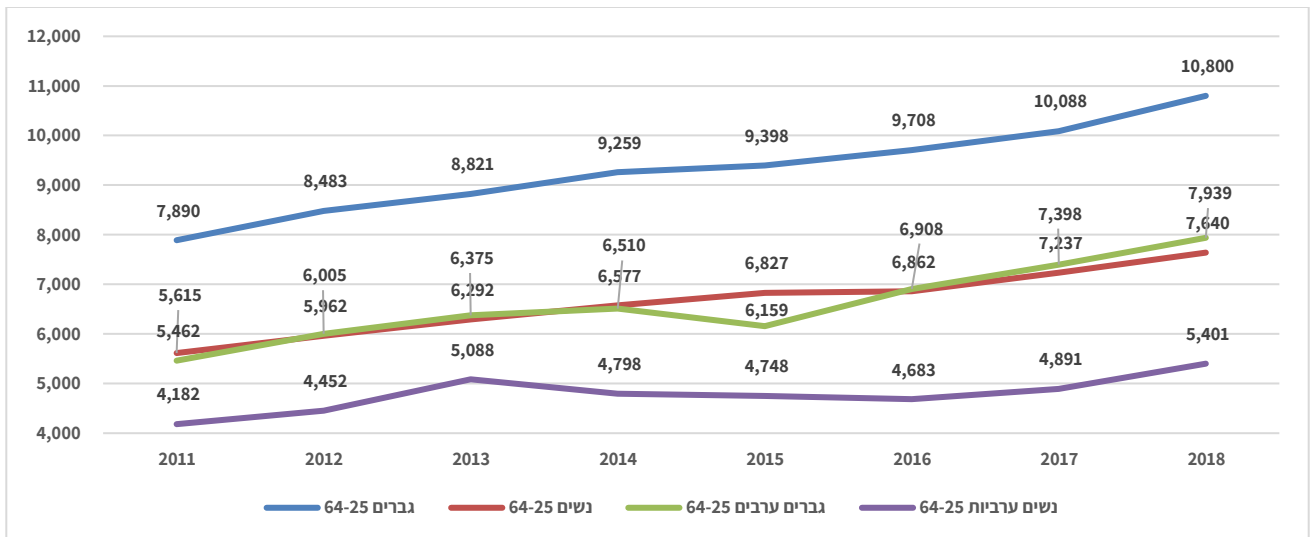
תרשים 6 – נתונים על שכר של נשים לפי מגזר (בש"ח לחודש)⁷

בתרשימים אפשר לראות את הדברים שלהלן:

- **השכר החודשי הממוצע של גברים** בממוצע ארצי היה בשנת 2018 **14,206 ש"ח**, גבוה בשיעור של כ-**60.9%** מהשכר החודשי הממוצע של גברים ערבים שהיה **8,829 ש"ח**.
- **השכר החודשי הממוצע של נשים** בממוצע ארצי היה בשנת 2018 **9,679 ש"ח**, גבוה בשיעור של כ-**53.7%** מהשכר החודשי הממוצע של נשים ערביות שהיה **6,296 ש"ח**.
- בשנים 2014–2018 עלה השכר החודשי הממוצע בקרב גברים ב-**11.2%** לעומת עלייה של **10.4%** בשכר גברים ערבים. השכר החודשי הממוצע בקרב נשים עלה ב-**14.5%** לעומת עלייה של כ-**11%** בשכר הנשים הערביות. בתרשים 7 להלן מוצג השכר החציוני של גברים ונשים בממוצע ארצי ובקרב עובדים ערבים.

תרשים 7 – שכר חציוני לפי מגזר ומגדר⁸

בתרשים אפשר לראות את הדברים שלהלן:

- **השכר החודשי החציוני של כלל הגברים** היה בשנת 2018 **10,800 ש"ח**, גבוה בשיעור של כ-**36%** מהשכר החודשי החציוני של גברים ערבים שהיה **7,939 ש"ח**.

⁷ מרק פלדמן, הלמ"ס, יעדי תעסוקה ממשלתיים, רבעון ראשון 2020, דוא"ל, 30 באפריל 2020.
⁸ ש.מ.

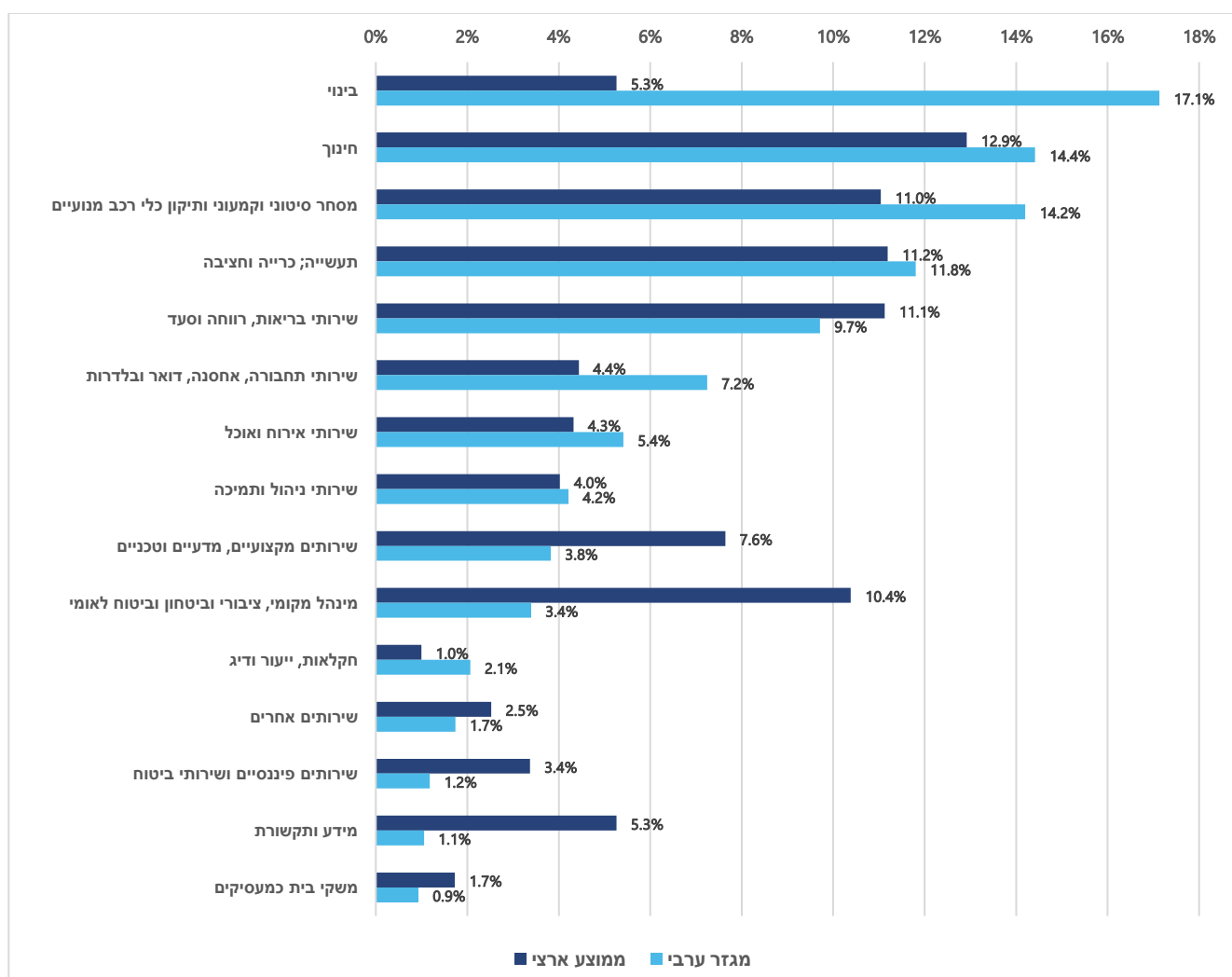
- **השכר החודשי החציוני של כלל הנשים** היה בשנת 2018 **7,237 ש"ח**, גבוה בשיעור של כ-**41.5%** מהשכר החודשי החציוני של נשים ערביות שהיה **5,401 ש"ח**.
- בשנים 2011–2018 עלה השכר החודשי החציוני בקרב גברים ב-**36.9%** לעומת עלייה של **45.3%** בשכר החציוני של גברים ערבים.
- בשנים 2011–2018 השכר החודשי החציוני בקרב נשים עלה ב-**36.1%** לעומת עלייה של כ-**29%** בשכר החציוני של נשים ערביות.

היחס בין השכר החציוני לבין השכר הממוצע משקף פערים או שונות בהתפלגות השכר. הנתונים בתרשימים 5–7 מלמדים כי פער השכר בממוצע הארצי גבוה יותר מפער השכר בקרב עובדים ערבים.

1.4 נתונים על תעסוקה לפי ענפים ומשלח יד

בתרשים 8 להלן מוצג משקל המועסקים לפי ענף כלכלי בממוצע הארצי ובמגזר הערבי בשנת 2018.

תרשים 8 – משקל המועסקים לפי ענף כלכלי ומגזר בשנת 2018⁹

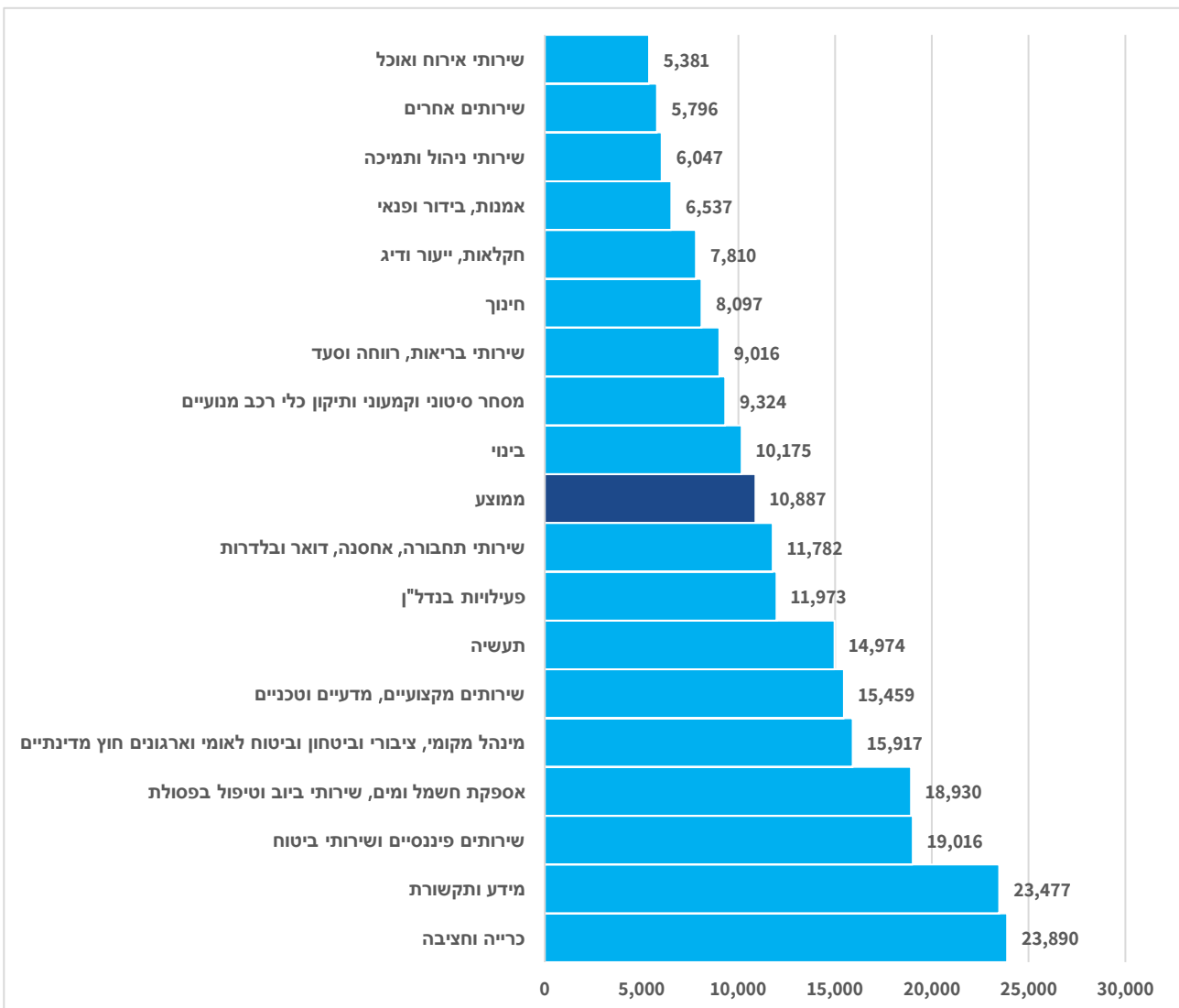

מהתרשים אפשר ללמוד את הדברים המפורטים להלן:

⁹ הלמ"ס, השנתון הסטטיסטי 2019, [מועסקים ושכירים, לפי ענף כלכלי, קבוצת אוכלוסייה ומין](#), 26 בספטמבר 2019.

- ענפים שבהם משקל המועסקים במגזר הערבי גבוה לעומת הממוצע הארצי הם לרוב נושאי שכר נמוך יחסית (ראו בתרשים 8 לעיל), ובהם: **בינוי** – 17.1% במגזר הערבי לעומת 5.3% בממוצע הארצי; **חינוך** – 14.4% במגזר הערבי לעומת 12.9%; **מסחר סיטוני וקמעוני** – 14.2% במגזר הערבי לעומת 11%; **שירותי תחבורה, אחסנה, בלדרות ודואר** – 7.2% במגזר הערבי לעומת 4.4%; **שירותי אוכל ואירוח** – 5.4% במגזר הערבי לעומת 4.3%; **חקלאות ייעור ודיג** – 2.1% במגזר הערבי לעומת 1.1%.
- מנגד, בענפים שבהם השכר גבוה יחסית לשכר הממוצע, משקל העובדים הערבים נמוך יחסית, לרבות: **מינהל מקומי, ציבורי וביטחון וביטוח לאומי** – הממוצע הארצי הוא 10.4% לעומת 3.4% במגזר הערבי; **שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים** – הממוצע הארצי הוא 7.6% לעומת 3.8%; **שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח** – הממוצע הארצי הוא 3.4% לעומת 1.2%; **מידע ותקשורת** – הממוצע הארצי הוא 5.3% לעומת 1.1%.
בתרשים 9 להלן מוצג השכר הממוצע לפי ענף, מעודכן לינואר 2020.

תרשים 9 – שכר ממוצע לפי ענף (בש"ח לחודש, ינואר 2020)¹⁰

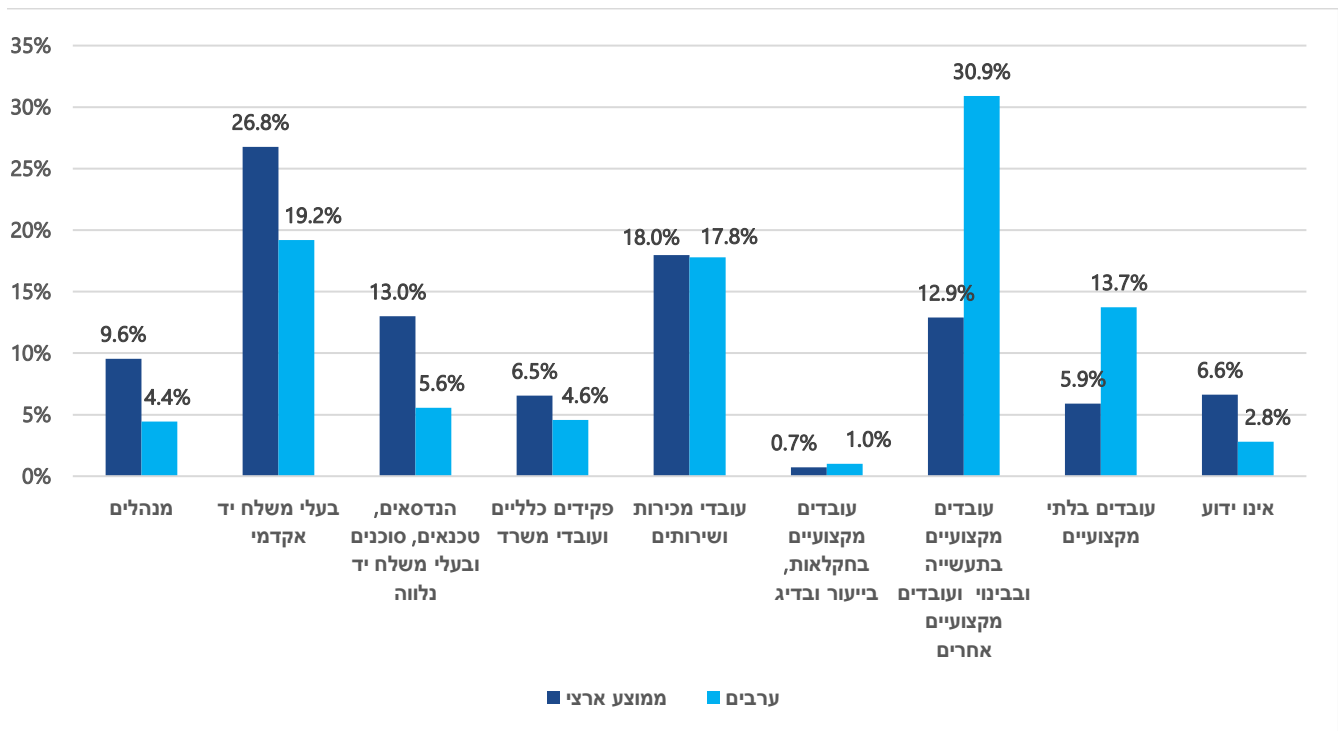

¹⁰ הלמ"ס, [השכר הממוצע ברוטו למשרת שכיר של עובדים ישראלים בחודש ינואר 2020](#), לוח 2 – משרות שכיר ושכר ממוצע למשרת שכיר, לפי ענף כלכלי, 29 במרץ 2020.

בתרשים אפשר לראות שהשכר הממוצע למשרת שכיר בינואר 2020 היה **10,887 ש"ח**. ברוב הענפים שבהם משקל העובדים הערבים גבוה יחסית לממוצע הארצי, כמוצג בתרשים 5 לעיל, השכר נמוך יחסית לממוצע. ניתוח של התפלגות השכירים במגזר הערבי לפי ענפים מראה כי בשנת 2018 כ-**69.8%** הועסקו בענפים שבהם השכר הממוצע נמוך מהשכר הממוצע, בהשוואה לכ-**53.3%** בממוצע הארצי.¹¹ יש לציין כי ענף מינהל מקומי, ציבורי וביטחון וביטוח לאומי כולל גם את עובדי **שירות המדינה**. לפי הלמ"ס, שכר עובדי שירות המדינה בשנת 2020 הוא **17,895 ש"ח** בחודש, בהשוואה ל-**12,426 ש"ח** בחודש בשנת 2009, גידול של **44.4%**.¹²

בתרשים 10 להלן מוצג משקל המועסקים לפי **משלח יד** בממוצע הארצי ובמגזר הערבי בשנת 2018.

תרשים 10 - משקל המועסקים לפי משלח יד ומגזר בשנת 2018¹³

בתרשים אפשר לראות כי סוגי משלח היד שבהם יש פערים בין הממוצע הארצי למגזר הערבי הם: מנהלים – **9.6%**; בממוצע הארצי ו-**4.4%** בקרב המגזר הערבי; מקצועות אקדמיים – **26.8%** לעומת **19.2%** במגזר הערבי; הנדסאים, טכנאים, סוכנים ובעלי משלח יד נלווה – **13%** בממוצע הארצי לעומת **5.6%** במגזר הערבי; עובדים מקצועיים בתעשייה ובבינוי ועובדים מקצועיים אחרים – **12.9%** בממוצע הארצי לעומת **30.9%** במגזר הערבי.

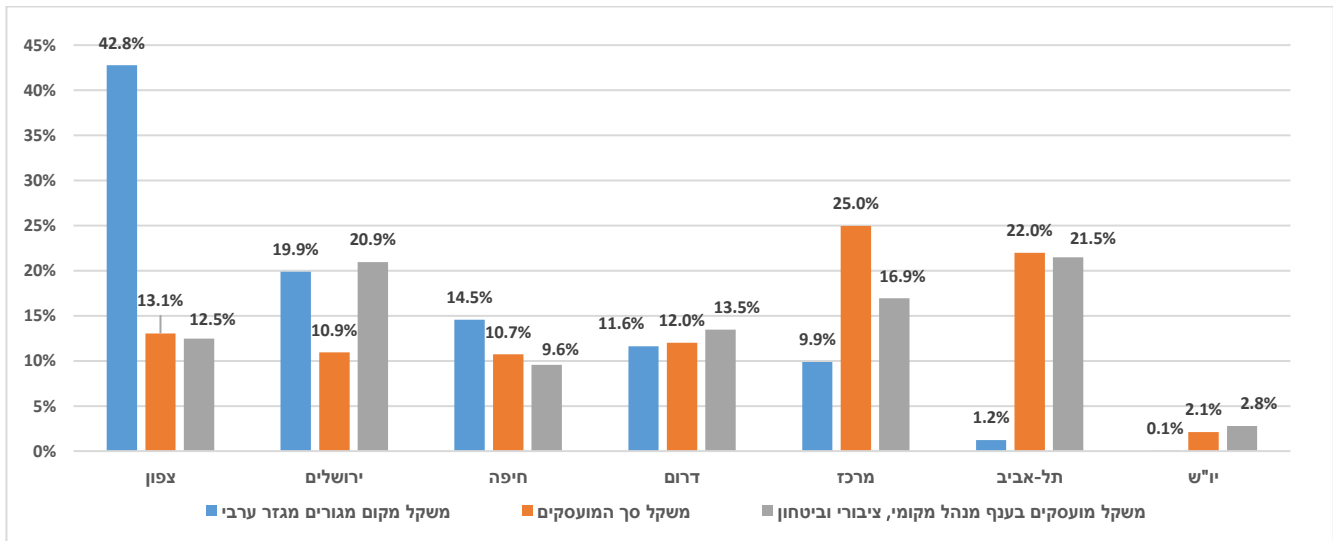
בתרשים 11 להלן מוצגת התפלגות המגורים במגזר הערבי לפי מחוז בהשוואה למשקל כלל המועסקים ולמשקל המועסקים בענף מינהל מקומי, ציבורי וביטחון.

¹¹ הלמ"ס, השנתון הסטטיסטי 2019, [מועסקים ושכירים, לפי ענף כלכלי, קבוצת אוכלוסייה ומין](#), 26 בספטמבר 2019.

¹² הלמ"ס, [ירחון תעסוקה ושכר יולי 2020](#), לוח 5 - עובדי מדינה השייכים לשירותי המינהל הממשלתי (ענף 84) - משרות שכיר, יחידות עבודה, שכר ושכר חודשי ממוצע, 1 באוקטובר 2020, שנים שונות. ממוצע חודשיים ינואר - אוגוסט בשנת 2020.

¹³ הלמ"ס, [סקר כוח אדם 2018](#), 27 בפברואר 2020.

תרשים 11 – משקל מקום מגורים במגזר הערבי בהשוואה למשקל המועסקים בענף מינהל מקומי וציבורי¹⁴

מהנתונים אפשר לראות כי משקל הערבים הגרים במחוז צפון הוא **42.8%** מכלל הערבים, בהשוואה ל-13.1% משקל סך המועסקים ול-**12.5%** משקל המועסקים בענף מינהל מקומי וציבורי. משקל הערבים הגרים במחוז תל אביב הוא **1.2%**, בהשוואה למשקל כלל המועסקים - **22%** ולמשקל המועסקים בענף מינהל מקומי וציבורי - **21.5%**.

2. משקל העובדים הערבים בשירות המדינה¹⁵

בסעיף 15א **בחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959** נקבעה חובה להבטיח ייצוג הולם של מגוון קבוצות באוכלוסייה בשירות המדינה, בכל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך. מסוף שנת 2000 נכללים בחובה זו עובדים ערבים (לרבות האוכלוסייה הדרוזית והצ'רקסית).¹⁶ בחוק לא נקבעו יעדים כמותיים למימוש חובת הייצוג ההולם. בנובמבר 2007 החליטה הממשלה כי עד סוף שנת 2012 לפחות 10% מעובדי המדינה יהיו ערבים. לצורך כך ובתיאום עם נציבות שירות המדינה נדרשו משרדי הממשלה ויחידות הסמך לגבש תוכנית עבודה לקידום ייצוג הולם של ערבים בקרב העובדים, אשר במסגרתה תיקבע לכל משרד ויחידת סמך בנפרד מכסת עובדים ערבים שהוא אמור לקלוט בתקופה האמורה, והמשרות שיועדו לאוכלוסייה זו.¹⁷

בשנת 2019 הועסקו בשירות המדינה 80,198 עובדים ב-96 יחידות, שמהם **9,763** עובדים ערבים, שהיו **12.2%** מכלל העובדים בשירות המדינה. בתרשים 12 להלן מוצגים נתונים על משקל העובדים הערבים בשירות המדינה, בקרב מועסקים בני 25-64 ובכלל האוכלוסייה בטווח גילים זה בשנת 2019 לעומת שנת 2007, שבה התקבלה החלטת הממשלה על הצבת יעד לייצוג האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה.

¹⁴ הלמ"ס, [קובץ רשויות מקומיות 2018](#), 11 בפברואר 2020. [סקר כוח אדם 2018](#), לוח 2.9 – מועסקים, לפי ענף כלכלי, מחוז עבודה ומין, 27 בפברואר 2020. לא כולל מועסקים שמחוז עבודתם אינו ידוע ומועסקים בשני מחוזות.

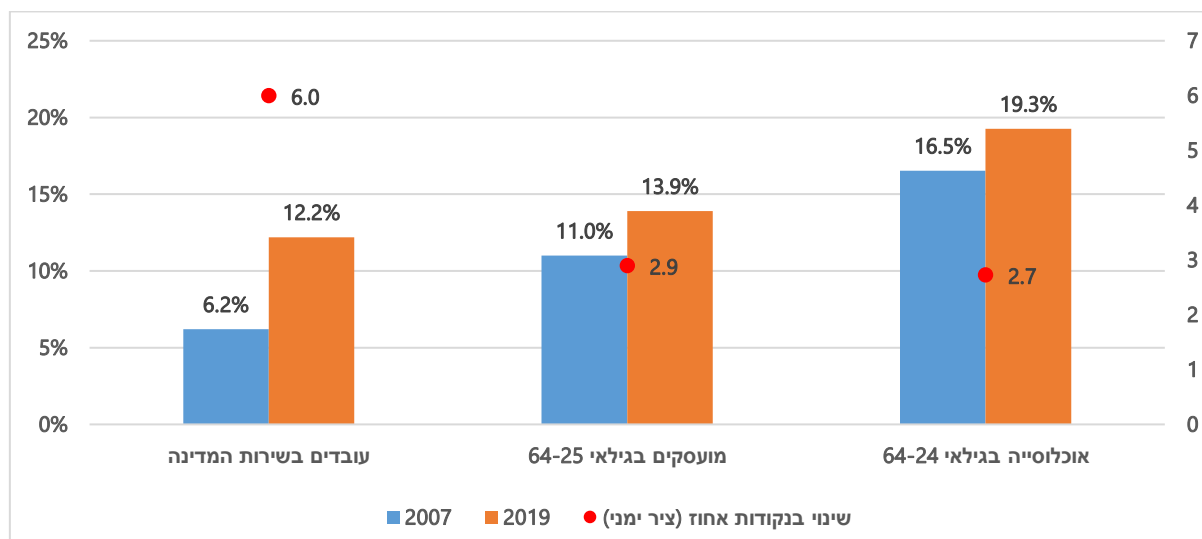
¹⁵ פרק זה מתבסס בעיקר על מסמך קודם של מרכז המחקר והמידע: אמיר פרגר, [ייצוג הולם בשירות המדינה החברה הערבית](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, אוגוסט 2020.

¹⁶ סעיף 15א, [חוק שירות המדינה \(מינויים\), תשי"ט-1959](#).

¹⁷ החלטה 2579 של הממשלה ה-31, [ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית, הדרוזית והצ'רקסית בשירות המדינה](#), 11 בנובמבר 2007.

18 תרשים 12 – משקל עובדים ערבים בשירות המדינה, במועסקים ובאוכלוסייה בגילאי 64-25

בנתונים אפשר לראות כי בשנת 2019 משקל העובדים הערבים בשירות המדינה היה **12.2%** – גידול של **6** נקודות אחוז בהשוואה לשנת 2007; משקל כלל המועסקים הערבים בגילי 64-25 מכלל המועסקים במשק היה **13.9%** (גידול של **2.9** נקודות אחוז בהשוואה לשנת 2007) ומשקל האוכלוסייה בגילאי העבודה 64-25 היה **19.3%** – גידול של **2.7** נקודות אחוז בהשוואה לשנת 2007. הנתונים מלמדים כי הגידול במשקל העובדים הערבים בשירות המדינה היה מהיר יותר בהשוואה לגידול במשקל המועסקים הערבים ולגידול במשקל האוכלוסייה הערבית בגילי העבודה.

3. סבסוד מגורים של ערבים בשירות המדינה בירושלים

כמפורט בסעיף 1 לעיל, שיעור התעסוקה של עובדים ערבים נמוך משיעור התעסוקה בממוצע הארצי, ומשקל עובדים ערבים בענפים שבהם השכר נמוך יחסית, גבוה בהשוואה לממוצע הארצי. יש מגוון סיבות העשויות להסביר פערים אלו. הפער בין משקל מקום מגורים במגזר הערבי לבין משקל סך המועסקים לפי מחוז, ומשקל המועסקים בענף מינהל מקומי וציבורי, כפי שמוצג בתרשים 9 לעיל, עשוי להיות חסם משמעותי בהשתלבות עובדים ערבים בשירות המדינה לצד חסמים נוספים.

בשנת 2009 קיבלה הממשלה החלטה לסבסד מגורים של עובדים ערבים בשירות המדינה, כדי להסיר חסמי מגורים. לפי החלטה 4436 של הממשלה ה-31 מחודש ינואר 2009, עובדים ערבים בשירות המדינה זכאים להשתתפות של **עד 2,000 ש"ח בחודש** בשכר דירה, ולהחזר הוצאות נסיעה ממקום המגורים הקבוע שלהם אל העבודה ובחזרה פעם בשבוע, אם המרחק בין מקום מגוריהם הקבוע ומקום עבודתם גדול מ-70 ק"מ.¹⁹

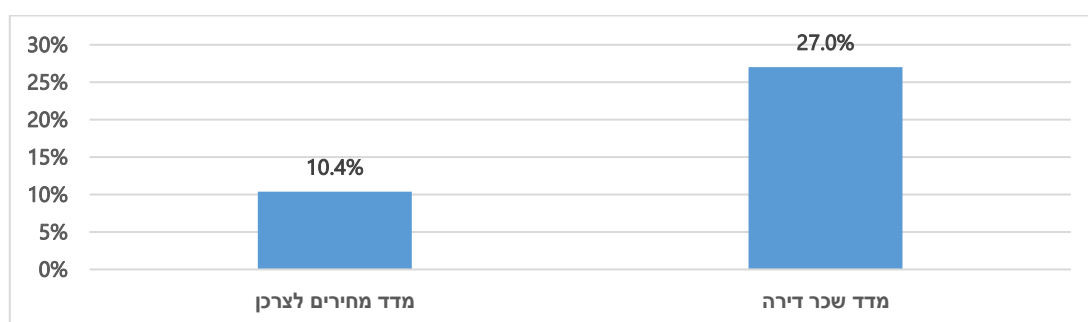
¹⁸ **עובדים בשירות המדינה**: נציבות שירות המדינה, אגף גיוון תעסוקתי, [מגוונים את שירות המדינה: דו"ח גיוון וייצוג בשירות המדינה לשנת תשע"ז-תשע"ח](#), 2018, מאי 2019, עמ' 21. **מועסקים ואוכלוסייה בגילאי 64-25**: מרק פלדמן, הלמ"ס, [יעדי תעסוקה ממשלתיים](#), רבעון ראשון 2020, דואל, 30 באפריל 2020.

¹⁹ החלטה 4436 של הממשלה ה-31, [ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית, הדרונית והצ'רקסית בשירות המדינה](#), 25 בינואר 2007; נציבות שירות המדינה, אגף תכנון, בקרה ותנאי שירות, [נוהל האצלת סמכויות למשרדי הממשלה בנושא השתתפות בשכר דירה](#), 22 בנובמבר

לפי נציבות שירות המדינה, בשנת 2018 מימשו את הזכאות להשתתפות בשכר דירה **539 עובדים ערבים**, שהיו כ-**8.5%** מכלל העובדים הערבים בשירות המדינה.²⁰ קרי, מדובר בסך סבסוד של כ-**12.9 מיליון ש"ח** בשנת 2018 (בהנחה שכולם קיבלו סבסוד מלא). עם זאת, לא ידוע כמה מהעובדים הערבים היו זכאים להשתתפות כזו, בהתאם למרחק בין מקום מגוריהם למקום עבודתם. להערכת נציבות שירות המדינה בשנת 2019 לא חל שינוי במספר העובדים שמימשו זכאות זו.²¹

סכום הסבסוד החודשי לעובד לא השתנה מאז החלטת הממשלה בחודש ינואר 2009 והוא אינו צמוד למדד כלשהו. בתרשים 13 להלן מוצג את השינוי במדד המחירים לצרכן ובמדד שכר דירה בשנים 2009 עד 2020.

תרשים 13 – השינוי במדד המחירים לצרכן ובמדד שכר דירה (2009–2020)²²

בנתונים אפשר לראות כי מדד המחירים לצרכן עלה בשנים 2009–2020 ב-**10.4%** ומדד שכר דירה עלה ב-**27%**. נציין, כי יש שונות בעלייה במחירי השכירות בין ערים ואזורים שונים בארץ וביחס לגודל הדירה.²³ בלוח 1 להלן מוצג השינוי בשכר דירה בממוצע ארצי ובערים ירושלים, תל אביב וחיפה בשנים 2011 עד רבעון שני 2020.

²⁰ 2017; נציבות שירות המדינה, תקשי"ר, סעיף 26.221, קצובת לינה. להרחבה: אמיר פרגר, [ייצוג הולם בשירות המדינה החברה הערבית](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, אוגוסט 2020.

²¹ נציבות שירות המדינה, אגף גיוון תעסוקתי, [מגוונים את שירות המדינה: דוח גיוון וייצוג בשירות המדינה לשנת תשע"ז-תשע"ח](#), 2018, מאי 2019, עמ' 21.

²² איאת רחאל, מנהלת תחום שותפויות ומדיניות גיוון תעסוקתי בנציבות שירות המדינה, דוא"ל, 8 ביוני 2020. התשובה ניתנה במסגרת הכנת המסמך: אמיר פרגר, [ייצוג הולם בשירות המדינה החברה הערבית](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, אוגוסט 2020.

²³ הלמ"ס, [מאגר מדדי מחירים](#), כניסה: 7 באוקטובר 2020. ממוצע 2009 וממוצע חודשים ינואר-אוגוסט 2020. מדד שכר דירה הוא חלק ממדד המחירים לצרכן וכולל את כל סוגי הדירות המיועדות למגורים, לרבות דירות שהושכרו על ידי אנשים פרטיים, דירות שהושכרו על ידי חברות ציבוריות וכדומה.

²³ המועצה הלאומית לכלכלה, [תמרוץ שכירות ארוכת טווח](#) – לוח 1, אוקטובר 2015.

לוח 1 - שינוי בשכר דירה בירושלים, תל אביב וחיפה, 2011 עד רבעון שני 2020²⁴

שני	רבעון שני 2020	2011	מספר חדרים	עיר
25.0%	4,050.0	3,239.9	סך הכול	ממוצע ארצי
27.7%	3,227.6	2,528.3	2-1.5	
25.8%	3,668.5	2,916.5	3-2.5	
21.9%	4,479.3	3,674.9	4-3.5	
17.9%	5,679.8	4,819.2	5-4.5	
22.5%	4,349.5	3,550.6	סך הכול	ירושלים
23.4%	3,303.5	2,677.9	2-1.5	
23.7%	4,016.6	3,246.8	3-2.5	
23.2%	5,051.4	4,099.2	4-3.5	
19.2%	6,267.9	5,257.9	5-4.5	
25.4%	5,881.1	4,690.9	סך הכול	תל אביב
28.6%	4,640.3	3,607.6	2-1.5	
29.1%	5,735.2	4,443.5	3-2.5	
19.5%	7,127.4	5,963.9	4-3.5	
33.5%	9,345.4	7,001.4	5-4.5	
21.2%	2,729.3	2,252.0	סך הכול	חיפה
19.3%	2,004.1	1,679.3	2-1.5	
24.5%	2,575.7	2,069.3	3-2.5	
21.0%	3,358.2	2,776.3	4-3.5	
20.4%	4,387.0	3,644.3	5-4.5	

מהנתונים אפשר לראות כי יש שונות בשכר דירה ובשינוי בשכר דירה לפי עיר ולפי מספר חדרים. כך, ברבעון השני של 2020 שכר דירה לדירה בירושלים עם 3-2.5 חדרים היה 3,303 ש"ח – עלייה של כ-23.7% לעומת שנת 2011. בהקשר זה נציין כי ייתכן שיש שונות בשכר דירה בין אזורים שונים בתוך הערים עצמן, אך אין נתונים מדויקים המשקפים שונות זו. כמו כן, אין בידנו נתונים על מקומות השכירות בפועל של עובדי מדינה הזכאים לסבסוד.

בלוח 2 להלן מוצג סכום הסבסוד לעובד לחודש, אומדן העלות התקציבית של סך הסבסוד הניתן והתוספת לתקציב לפי הצמדה לשני המדדים לעיל.

לוח 2 - סכום הסבסוד לעובד לחודש ועלות תקציבית שנתי של הצמדה למדדים²⁵

נתון	מצב קיים	הצמדה למדד המחירים לצרכן	הצמדה למדד שכר דירה
סכום סבסוד לעובד לחודש (בש"ח)	2,000	2,208	2,540
סך עלות תקציבית בשנה (במיליוני ש"ח)	12.9	14.3	16.4
תוספת עלות תקציבית (במיליוני ש"ח)	0	1.3	3.5

מהאומדן אפשר ללמוד כמה דברים:

²⁴ הלמ"ס, הירחון לסטטיסטיקה של מחירים, לוח 4.9 - מחירים ממוצעים חודשיים של שכר דירה חופשי (ש"ח), לפי מחוזות מגורים, ערים גדולות וקבוצות גודל הדירה (חדרים), אוגוסט 2020, שנים שונות.

²⁵ שם. עיבודי מרכז המחקר והמידע של הכנסת.

- החלטה על הצמדת סכום סבסוד מגורים לעובד לחודש לפי **מדד המחירים לצרכן** הייתה מגדילה את ההשתתפות לסכום של **2,208 ש"ח** – מעודכן למחצית 2020, והעלות התקציבית בשנה הייתה **14.3 מיליון ש"ח** בשנה, מתוכה תוספת תקציבית של **1.3 מיליון ש"ח** בהשוואה לסבסוד הקיים, ללא הצמדה.
  - הצמדת סכום סבסוד מגורים לעובד לחודש לפי **מדד שכר דירה** הייתה מגדילה את הסכום ל-**2,540 ש"ח**, והעלות התקציבית בשנה הייתה **16.4 מיליון ש"ח**, מהם תוספת תקציבית של **3.5 מיליון ש"ח** בהשוואה לסבסוד הקיים, ללא הצמדה.
- האומדן מבוסס על הנחה שלפיה מספר העובדים המקבלים סבסוד הוא 539 עובדים, וכולם מקבלים את הסבסוד המלא. ייתכן כי הגדלת סכום הסבסוד תוביל לגידול במספר העובדים המקבלים סבסוד.